

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรมๆ สัจธรรม เราอุตส่าห์รับมาทำบุญกุศล แล้วมาทำบุญที่ หลวงพ่อมันจะได้บุญกุศลใหม่

มันมีนะ ชาวบ้านแถวนี้เขาเคยมาทำบุญที่นี่ แล้วเขาไปนินทากันข้างล่างไง บอกเฮ้ย! มัน ย้อนยุคเว้ย มันย้อนยุค เพราะอะไร เพราะว่าฉันในบาตรไง เพราะเค้าไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นของเขา ถ้าไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นของเขา เราอยู่กับวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมประเพณีต้องกล่าวคำถวายทาน ถ้าไม่ได้กล่าวคำถวายทานแล้วมันไม่เป็นบุญกุศลขึ้นมา

เวลากล่าวคำถวายทาน กว่าจะรวบรวมให้มันพร้อมกันขึ้นมา แผลงวันมันไข่มุขไปหมด เลย มันฝึกจนเป็นตัวแล้วนะ ยังแจกทานไม่เสร็จ ถ้ามันแจกทานเสร็จ มันแจกทานเสร็จใจ แต่ มันเป็นเรื่องที่โลกพอใจใจใหม่ เราก็อยากพอใจกันใจใหม่ อยากให้พระอุดมสมบูรณ์ อยาก ให้พระได้ฉันอาหารที่ดี บริการอย่างดี ใจเสร็จแล้วพระกินอ่อมนอนอุ่นใจ แล้วก็จี๊เก็ยจี๊คร้านใจ กินแล้วก็นอนก่อนแล้วก็นิน หลวงตาท่านเน้นย้ำประจำใจ

แล้วถ้าเป็นจริง เป็นจริงอย่างนี้ โยมมาทำบุญได้บุญใหม่ ได้ ได้จากหัวใจที่เจตนาอัน บริสุทธินะ ปฏิภาหก ได้มาตั้งแต่เราออกจากบ้าน เราเตรียมอาหารของเราเอาไว้แล้ว เราถวาย พระแล้ว พระท่านตักอาหารใส่บาตรๆ ด้วยสติด้วยปัญญาของท่าน เวลาพระจัดอาหารใส่บาตร เสร็จแล้วนะ ท่านต้องปฏิสังขยา คือต้องพิจารณาก่อนฉัน จะห่มผ้าต้องพิจารณาก่อน การจะอยู่ การจะนอน การจะนอนในกุฏิก็ต้องปฏิสังขยาก่อนว่า ของนี้ได้แต่ใครมา ใครเป็นคนสร้างขึ้นมา สร้างขึ้นมาด้วยบุญกุศลของใคร เราอาศัยนอนเพื่อบรรเทาความง่วงเหงาหาวนอนเท่านั้น พอลุก ขึ้นแล้วเราจะภาวนาต่อ เห็นไหม ธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ขนาดนี้ ใจ แล้วเราจะมายึดขาด ออเซาะกันอยู่อย่างนั้น แล้วทำให้ศาสนาเสื่อมทรามไปทั้งนั้นนะ

เวลาเสื่อมทราม เสื่อมทรามไปจากบริษัท ๔ นี้แหละ เวลาศาสนาเสื่อม เสื่อมจากภิกษุ ไม่ได้เสื่อมไปจากใครหรอก ถ้าเสื่อมจากภิกษุไป ภิกษุต้องกระฉับกระเฉง หลวงตาท่านถึง

จะซื้อไฟ ฝีกสติดตลอด เวลาขึ้นบนศาลานะ นั่นแหละสนามซ้อมใหญ่ สนามการตรวจสอบ
กิเลสกัน เวลาขึ้นไปบนศาลา สมัยอยู่บ้านตาด การแจกอาหารต้องกระบี่กระบอง ต้องมีใจเป็น
ธรรมด้วยนะ ได้มาถึงใดแล้วต้องแบ่งให้เสมอภาคกัน ให้แจกจากข้างหลังขึ้นมาก่อน ให้แจก
จากข้างหน้าลงไปก่อน ให้เสมอภาคกัน

พระบวชมาเป็นพระแล้วเป็นพระเสมอกันด้วยศีล ๒๒๗ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ท่าน
ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านมีคุณธรรมในใจของท่าน ด้วยความเคารพบูชาของเรา เราก็อยากจะ
อุปัฏฐากดูแลท่าน ทดแทนบุญคุณของท่าน เราก็อยากจะบูชาท่าน แต่ท่านก็เห็นแก่พวกเด็ก พระ
เล็กพระน้อย ถ้าครูบาอาจารย์ที่ใจเป็นธรรม

ฉะนั้น เวลาทำบุญได้บุญใหม่ ได้ ได้ด้วยเจตนาที่สะอาดบริสุทธิ์ ปฏิภาหฺก เราถวาย
ทานด้วยใจสะอาดบริสุทธิ์ พระรับแล้วๆ ไม่ต้องห่วงไม่ต้องกังวลว่าพระท่านจะไม่สะดวกไม่
สบายของท่าน ท่านพิจารณาของท่าน เพราะการพิจารณาอย่างนั้นมันเป็นการฝึกหัด ฝึกหัด
ปัญญาไง เวลาทวารมันเปิด ตาก็ได้เห็น หูก็ได้ยิน จมูกก็ได้กลิ่น นู่นก็หอม นี่ก็เลิศ นี่ก็ประเสริฐ
พอดักใส่บาตร เต็มบาตรเลย จันไม่หมด จันเสร็จแล้วต้องไปนอนผ่อนคลาย นี่ไง มันไร
ประโยชน์ทั้งนั้นนะ

แต่คนที่มึสติมีปัญหาของท่านนะ เราถวายทานแล้ว ถวายแล้วท่านรับด้วยความสะอาด
บริสุทธิ์แล้ว แล้วเจตนาของท่าน ได้บุญใหม่ ได้ ไม่ต้องวิตก ไม่ต้องกังวล ไม่ต้องไปตามไป เรา
ทำของเราให้สมบูรณ์แบบของเรา เราเป็นลูกศิษย์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามาทำบุญ
กุศลของเราเพื่อชีวิตของเรา

ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้ของเรา มาจากเราเอง มาจากจิตนี้ได้สร้างเวรสร้างกรรมมา
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาสนาอุตติญาณ ย้อนอดีตชาติของท่านไปตั้งแต่พระ
เวชสันดรไป การสร้างสมเป็นพระเวชสันดร ทศชาติ ๑๐ ชาตินั้น การกระทำอย่างนั้น เพราะการ
ได้สร้างบุญกุศลขนาดนั้น เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ด้วยอำนาจวาสนาบารมีของท่าน
แล้วท่านมีนางพิมพา จนสามเณรราहुลเกิดแล้ว

คนที่มีจิตใจเป็นธรรม จิตใจเป็นสุภาพบุรุษ คนที่จะทิ้งๆขว้างๆ ภรรยา จะทิ้งขว้างบุตร
ของตนไป มันทำลงคอใหม่ มันทำไม่ได้หรอก แต่ด้วยอำนาจวาสนาที่สร้างสมบุญญาธิการมา
อย่างนั้น เห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตายแล้วมันต้องมีตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วไม่

เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายมันมาจากไหน ถ้ามันยังไม่ได้มีการค้นคว้า ไม่มีการกระทำ ถ้าไม่ได้มีการขวนขวายขึ้นมาให้เป็นความจริงในใจขึ้นมาแล้วมันเอามาจากไหน ถ้ามันยังไม่มีอยู่ที่นี่ เกาะกันอยู่ที่นี่ก็จมน้ำตายไปด้วยกันไง

คนจะช่วยคนจมน้ำ มันต้องหัดว่ายน้ำให้เป็นได้ หัดว่ายน้ำให้เป็นเสร็จแล้ว เวลาช่วยคนจมน้ำต้องมีสติปัญญาใช่ไหม คนจมน้ำมีแต่ความวิตกกังวลใช่ไหม เราไปช่วยเขา เขาจะกอดเราจมน้ำไปด้วยกันใช่ไหม เราต้องมีเชือกยื่นให้เขาจับ แล้วเราต้องชักนำเขาขึ้นมาใช่ไหม

ก่อนจะช่วยเหลือเขา เราต้องมีความรู้จริงก่อน ถ้าความรู้จริง ความรู้จริงมาจากไหน เจ้าชายสิทธัตถะถึงได้ต้องเสียดสละไป การเสียดสละอย่างนี้มันเป็นความทุกข์ยากของผู้ที่รับผิดชอบ เป็นความทุกข์ยากของหัวใจที่เป็นธรรม เป็นการบีบคั้นหัวใจนั้นมาก แต่ท่านก็ต้องไปด้วยอำนาจวาสนาของท่าน ไ้อ้พวกเราไปกันไม่ได้ เห็นไหม

เวลาเราไปงานศพ เวลาเขาตราสังข์นั้นนะ ตราสังข์ที่ข้อมือ ข้อมือ ตราสังข์ไว้หมดเลยนะ ห่วงลูก ห่วงภรรยา ห่วงทรัพย์สมบัติ เห็นไหม เอ็งตายไปแล้วเขาก็ยังทำเป็นคตธรรมให้เห็นตายไปแล้วมันยังทิ้งไม่ได้เลยนะ

แต่เจ้าชายสิทธัตถะ ด้วยอำนาจวาสนาบารมีของท่าน ท่านต้องเสียดสละอย่างนั้นไปด้วยความสะเทือนใจนะ ด้วยความสะเทือนใจ แต่ต้องแสวงหา ต้องเอาจริงเอาจังให้ได้ ถ้าทำได้ขึ้นมาเป็นจริง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาถึงมาวางธรรมวินัย มาสั่งสอน รื้อสัตว์ขนสัตว์ๆ เวลา รื้อสัตว์ขนสัตว์ก็รื้อในหัวใจนี้ไง ในหัวใจนี้ ในหัวใจของเราที่มันทุกข์มันยาก

ชีวิตนี้มาจากไหน ถ้าไม่มีต้นเหตุ มันจะมาได้ยังไง มันต้องมีเหตุมีปัจจัยสิ มันไม่ลอยมาจากฟ้าหรอก มันไม่มุดมาจากดิน มันมาจากจิตนี้แหละ จิตที่สร้างเวรสร้างกรรมไว้ ถ้าสร้างเวรสร้างกรรมไว้ จิตนิสัยของจิตๆ

เวลาเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาคนที่มิบุญกุศลเขาเกิดมาด้วยความมั่งมีศรีสุขของเขา เวลาคนเกิด เกิดมาสว่างไปมืด เวลาเกิดมามีศรีสุขของเขา เขาลืมตัวของเขา เขาไม่ได้สร้างสมของเขา มาสว่างไปมืด

ไอ้เรามีค มามีค ไปสว่าง เวลาเรามา เราทุกข์เรายาก เรามาด้วยความทุกข์ความยากของเรา ปากกัดตีนถีบของเรา เราขวนขวายของเรา เรามีการกระทำของเราด้วยความสุจริต ด้วยความมูมานะของเรา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงให้เสียสละทาน การเสียสละนี้เพื่อสังคม เพื่อคนรอบข้าง ถ้าเพื่อคนรอบข้างขึ้นมา สุดท้ายแล้วก็มาถึงที่เราไง เพราะเราสละต่อคนรอบข้างแล้ว คนรอบข้างมีความสุขทั้งหมดใช่ไหม ในชาติในตระกูลของเรา มีแต่ความสุขความสงบ ในบ้านของเรามีแต่ความอบอุ่น เราก็อยากกลับบ้านของเราใช่ไหม กลับบ้านแล้วมีความสุขชื่นนะ ไม่ใช่ว่าทำงานเสร็จแล้วไม่อยากกลับบ้านเลย ในบ้านมีแต่ความเดือดร้อน ในบ้านมีแต่ความทิ่มแทงกัน มันมีความสุขทุกข์ความยากไปหมด นี่มันเป็นอะไรละ มัน เป็นสภาคกรรมไง กรรมที่สร้างร่วมมามาด้วยกันไง

แต่สิ่งที่สร้างร่วมมามาด้วยกัน สร้างมาๆ คนสร้างกรรมดีกรรมชั่วมาไง คนเราต้องทำดีทำชั่วมาทั้งนั้น แต่ทำแล้วมีสติมีปัญญาของเรา เห็นไหม เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง แล้วพระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไรละ ทาน ศีล ภาวนา

ทาน ศีล ภาวนา เรื่องระดับของทาน ระดับของทานมันทำกันไม่ได้ไง ทำไมเราหามาแล้ว ต้องไปให้เขา ทำไมเราหามาแล้วไม่ใช่สอยของเรา เราหามาแล้วเก็บไว้ใช้สอยของเราก็ใช้ไม่หมดไง

เวลาธรรมโอสธ ธรรมโอสธไง เวลาสุขภาพกาย สุขภาพกายจะได้มาต้องมีการออกกำลังกาย สุขภาพกายขึ้นมา ต้องบำรุงรักษาใช่ไหม สุขภาพจิต สุขภาพจิตขึ้นมา มีแต่ย่ำคิดย่ำทำ ย่ำคิดย่ำทำแต่ความทุกข์ๆ ยากๆ ย่ำคิดย่ำทำแต่สิ่งที่ไม่พอใจ ย่ำคิดย่ำทำสิ่งที่เป็นความทุกข์ ย่ำคิดย่ำทำจนจิตเศร้าหมอง มัน ไปกว้านเอาฟืนเอาไฟมาเผาหัวใจไง

ธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เสียสละทานๆ การเสียสละเป็นวัตถุใช่ไหม เราเสียสละไปแล้ว สิ่งที่เราเสียสละ เออ! เราก็เป็นบัณฑิตเหมือนกันนะ เราก็มีอำนาจวาสนาได้เสียสละนะ พอเสียสละไปแล้ว สิ่งที่เป็นประโยชน์ พระท่านรับไปแล้ว ท่านได้จัดลงบาตรแล้ว ได้พิจารณาของท่าน ได้ขบได้นั้นเพื่อดำรงชีพของท่าน สิ่งที่เหลือก็เจือจางกับสังคม มันเป็นประโยชน์ เราทำแล้วมันเป็นประโยชน์ โอ๊ย! เราดีใจ ดีใจ เราทำประโยชน์แล้วบุญกุศลมันเกิดขึ้น มันเป็นความอบอุ่นหัวใจ ทำแล้วมีความสุขชื่นบานหัวใจ

นั่นไง อารมณ์ไง ความบีบคั้นในใจไง เวลามันบีบคั้นในใจไม่รู้จักมันไง เพราะความไม่ฉลาดของคนคนนั้นไง เพราะความไม่ฉลาด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงให้เสียสละขึ้นมา การเสียสละนั่นก็คือเสียสละกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ความตระหนี่ถี่เหนียว แต่ความตระหนี่ถี่เหนียว จิตใจนี้มีคุณค่ามาก จิตใจนี้มีศรัทธามาก แต่มันไม่รู้จักใจของมันไง มันไปตระหนี่ของที่มันมีใจ มันไปตระหนี่สิ่งที่ทรัพย์สมบัติที่มันหามาใจ ของกูๆ

ไม่เป็นของใครทั้งสิ้น เป็นสมบัติสาธารณะ ใครมีปัญหาเล็กน้อยแค่ไหน มันไม่พลัดพรากจากเรา เราก็พลัดพรากจากเขา มันก็ต้องพลัดพรากจากเราไปโดยการให้สอย ด้วยการใช้จ่าย เราต้องพลัดพรากจากไปเพราะเราเจ็บไข้ได้ป่วย มันต้องตายไปใช่ไหม เวลาเราตายไป เราต้องพลัดพรากจากไป เป็นของใครล่ะ ของกูๆ มันไม่ใช่ของกูสักอัน

เสียสละไปแล้ว เสียสละไปแล้ว ของหลุดจากมือเราไปแล้ว ของเราทั้งนั้นเลย มีคนมาพูดให้ฟังมหาศาล เขาเป็นคนจีน ถึงเวลาเวลานัดเป็นสารทขนมจ้าง ตอนเช้าขึ้นมา บังเอิญเขาก็ใส่บาตรที่หน้าบ้านไป ๒ ลูก พอใส่บาตรเสร็จแล้วเขาก็ไปไหว้เจ้าที่ศาลกวนอูที่โพธารามนี้แหละ แล้วเขามาเล่าให้เราฟังไปไหว้เจ้าเสร็จแล้วก็กลับบ้าน พอรุ่งขึ้น ค็นั่นก็นอนหลับไปฝัน ฝันว่าญาติพี่น้องที่เขาบอกว่ากูได้ไอ้ ๒ ลูกในนั้นนะ กูได้ไอ้ ๒ ใบนั้นนะ กูได้ ๒ ใบนั้นนะ ได้ ๒ ใบที่ใส่บาตรไปนะ การใส่บาตรไป การเสียสละไปนั้นนะ สิ่งที่ได้ กูได้ ๒ ใบนั้นนะ แล้วอย่างอื่นกูไม่ได้เลย เขาเองมาเล่าให้เราฟัง พอเขาเอง เขาสะเทือนใจเขา เขาถึงได้มาเล่าให้เราฟังนะ นี่พูดถึงนะ เราเสียสละไปของเราๆ สิ่งที่เราขาดจากมือเราไป เราเสียสละออกไป ของเราทั้งนั้นนะ ของเราตรงไหน ของเราที่เป็นทิพย์สมบัติใดๆ

เวลาทำบุญกุศลแล้ว ใครสร้างกุฏิวิหาร จะได้ไปวิมานบนสวรรค์ เราเสียสละไป เสียสละเพื่อหัวใจของเราไง ถ้ามันฝึกหัดเสียสละ เสียสละเพื่อหัวใจของเรา สิ่งที่ได้ ได้เป็นทิพย์ ได้เป็นทิพย์คืออะไร ได้เป็นทิพย์คือผลของวิญญูะ ได้เป็นทิพย์นี้เป็นวัตถุธาตุ วัตถุ

การเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ อาหาร ๔ กำเนิด ๔ มันเป็นวัตถุทั้งนั้นนะ แต่เวลาสิ่งเป็นธรรมๆ มันเป็นนามธรรม เป็นมรรคเป็นผลเป็นความรู้สึกรู้สึก ความรู้สึกนี้เป็นปัญญา ปัญญาที่มันจะเกิด เกิดขึ้นจากไหน เกิดขึ้นจากการกระทำของเราเอง

ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากการกระทำของเราเอง ชีวิตนี้มาจากกรรม กรรมดีกรรมชั่ว กรรมดีกรรมชั่วมันเกิดจากจิต จิตนี้เป็นผู้มีเจตนากระทำ กระทำออกไปโดยกาย วาจา ใจ พอ

กระทำสิ่งใดไปแล้ว ผลที่ตกขึ้น มันตกขึ้นกับหัวใจนี้ ถ้าตกขึ้นกับหัวใจนี้ เวลาถ้ายังไม่สิ้นกิเลสไป มันต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทำคุณงามความดี ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำดีก็ไปเกิดบนสวรรค์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ทำชั่วก็ไปเกิดในนรกอเวจี ถ้าสร้างเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติ ก็ได้เป็นเป็นมนุษย์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า การเกิดเป็นมนุษย์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เกิดมาสร้างอำนาจวาสนาไป เกิดมาสร้างอำนาจวาสนาแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ไว้

ถ้าทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีจนมีสติ มีมรรคมิผลขึ้นมาในใจ พอมีมรรคมิผลขึ้นมาในใจ มันทำลายอวิชชา ทำลายภवासวะ ทำลายภพ อะไรไปเกิด ไอ้ที่ว่าจิตมาเกิดๆ มันเกิดอย่างไร ทำไมมันถึงเกิด

ด้วยสายบุญสายกรรม เราเกิดจากพ่อจากแม่ เพราะคนเรามีบุญมีกรรมต่อกันใช่ไหม ได้สร้างกุศลมาร่วมกันก็มาเกิดเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูกกัน เราเกิดมาเราก็เป็นลูก ต่อไปเราจะเป็นพ่อแล้วก็จะจะมีหลาน มันก็เวียนไป นี่ไง ผลของวัฏฏะมันเปลี่ยนบทบาทกันไปเรื่อยด้วยอำนาจวาสนาของคน ถ้าสร้างคุณงามความดีมา มันจะส่งเสริมกัน นี่ไง สิ่งที่มีมันเกิดๆ ก็ตัวเรานี้แหละ มันทำให้เกิด แต่กรรมดีกรรมชั่วของเรา มันจะทำให้เกิดอย่างไร

ถ้าเราเชื่อในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธมามกะ เราเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สัจธรรม สัจธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ มหาศาลนะ มหาศาลมันมาจากไหน สิ่งที่มีมันเกิดได้ ธรรมมันอยู่ที่ไหน อยู่ในเซฟของใคร อยู่ในถ้ำไหน

เวลามันอยู่ มันอยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอยู่ มันอยู่ในใจของ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นี่สถานที่สถิตของธรรม ธรรมที่มันจะสถิตได้ สถิตในหัวใจนี้ ถ้าหัวใจนี้มันสถิตที่ธรรม ธรรมสถิตในใจ ใจเป็นธรรม ธรรมทั้งแท่งๆ ถ้าธรรมทั้งแท่ง ธรรมอย่างนั้น มันมาจากไหน

นี่ไง ที่เรกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านตรัสรู้ธรรมมีรัตนะสอง มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นสรณะ เป็นที่พึ่งของเรา

เราทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพื่อเหตุนี้ละ เราจะมีสิ่งใด อยู่ในสังคมใด ในวัฒนธรรมใด เรา ก็อยู่กับเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอนขึ้นมา สอนเข้ามาในใจของสัตว์โลก สอนเข้ามาในหัวใจที่มันทุกข์มันยากนี้

เด็กน้อยมันเกิดมามันไร้เดียงสา มันก็มีความสุขประสามัน เราก็เคยเป็นมานะ ทุกคนที่ นั่งอยู่นี้เคยเป็นเด็กมาทั้งนั้นนะ ขณะที่เราเป็นเด็ก เราเป็นอย่างไร เวลาเราเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เรา ต้องรับผิดชอบอย่างไร เรามีครอบครัว เราต้องบริหารครอบครัวเราอย่างไร ผลของวิญญะๆ ทุกคนได้รับบทบาทเหมือนกันหมดเลย

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาท่านเสียดสละครอบครัวของท่านไว้ก่อน แล้วท่านออกมาแสวงหาของท่าน หัดว่ายน้ำให้ได้ เอาตัวรอดให้ได้ เวลาได้แล้วท่านกลับไปเอา พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระอรหันต์ เอาพ่อเป็นพระอรหันต์ เอาภรรยาเป็นพระอรหันต์ เอาลูก เป็นพระอรหันต์ ขึ้นไปโปรดบนดาวดึงส์ ท่านทำเพื่อใคร นี่เวลาทำขึ้นมา แต่เราไม่เห็นใจ โดย สังคม สังคมบอกว่าเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัว เอาตัวรอด

เอาตัวไม่รอดแล้วเอาใครรอด ไม่มีใครรอดสักคน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเอาของท่านรอดก่อน แล้วท่านยังรู้สัตว์ขนสัตว์ ขนไป แยกห้ามไปด้วยอำนาจาสนาของ ท่านไง แล้วเรา ฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาณะ เราได้มรดกมา เราได้ พินัยกรรมมาทุกคน ชาวพุทธมีสิทธิเหมือนกันทุกๆ คน แต่เราจะทำของเราขึ้นมาได้หรือไม่ เรา จะทำประโยชน์กับเราหรือไม่ ชีวิตนี้จะให้มันสิ้นเปลืองไปซะไหม หมดไปโดยเปล่าประโยชน์ หรือ

เวลาว่ารักตัวเองนัก อะไรก็ดีไปหมด แล้วความดีจริงมันอยู่ที่ไหน ความดีของเราอยู่ที่ ไหน แล้วความดีที่เป็นความจริงละ บังคับตั้ง สันติปฏิรูปโก ไม่มีใครรับประกันใครได้ทั้งสิ้น เวลา เป็นจริงๆ ทุกข์ก็ทุกข์ของเรา สุขก็สุขของเรา ความจริงก็เป็นความจริงของเรา แต่นั่นมันเป็นโลก มหาโจร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไป ต่างคนต่างยกยกกัน องค์นั้นคืออย่างนี้ องค์นี้คืออย่างนั้น นั่นมหาโจร

แต่เวลาถ้าเป็นความจริง ความเป็นจริง หลวงปู่มันท่านไม่เคยออกมาอยู่กับสังคมเลย แต่ สังคมต่างหากต้องพึ่งพาอาศัยท่าน สังคมต่างหากได้รับความร่มเย็นเป็นสุขของผู้ทรงศีล ผู้มีศีลมี ธรรม ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ด้วยบารมีธรรม ด้วยความเคารพนบถ เทวดา อินทร์ พรหม

มาฟังธรรมตลอด นั่นนะมันเป็นประโยชน์กับใคร มันก็ประโยชน์สาธารณะทั้งนั้นเลย ไม่ไปเจาะจงใครทั้งสิ้น เหมือนแสงพระอาทิตย์ พระอาทิตย์ขึ้นแล้วไม่ลำเอียงบ้านใคร คนรวย คนจน คนทุกข์ คนยาก เสมอภาค แสงของพระอาทิตย์ไปทั่วถึงกันทั้งหมดเลย อยู่ที่คนโง่ คนฉลาด คนฉลาดจะได้ประโยชน์จากแสงนั้น ได้พลังงานนั้น คนโง่มันอยู่ในที่อับ มันอยู่ในที่ของมัน นั่นคือ ความฉลาด ความโง่ของบุคคลคนนั้น ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสมอภาค ความเสมอภาคของธรรม

แล้วเรา อยู่ที่จิตนิสัยความชอบ ความพอใจของเรา เราก็พยายามไป พยายามทำความสงบของใจเข้ามา จิตสงบ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตของเราถ้าสงบระงับแล้วเราจะเห็นคุณค่าของใจ เราจะเห็นคุณค่าของหัวใจ เราจะเห็นคุณค่าของจิต มันจะเห็นความมหัศจรรย์ระหว่างกายกับใจ

ร่างกายนี้ต้องการอาหารเพื่อดำรงชีพ จิตใจนี้ต้องการธรรมะ ต้องการสังฆธรรมเพื่อความอบอุ่นความมั่นคงของใจ พระพุทธศาสนามีให้ทุกอย่างเลย เราโง่หรือเราฉลาด

หน้าที่การงานต้องทำทุกคน ทำแล้ววางไว้นั้น อย่าเอามาเผาไฟ เราเกิดมาอย่างนี้ เราทำมาอย่างนี้ อย่าเสียใจ อย่างน้อยใจ เราทำมาทั้งนั้น เวลากรรมมันให้ผลนะ จะสูงส่งขนาดไหน ให้ผลมันก็ให้ผลเจ็บแสบทั้งนั้นนะ เห็นไหม กรรมนี้มันซับซ้อนนัก เป็นอินไตย ลึกลับซับซ้อน แต่มีอยู่ แล้วต้องสนองตามนั้น เพราะมันเป็นข้อเท็จจริง เอวัง